

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННОГО ПІДПISУ В ТУРИСТИЧНОМУ БІЗНЕСІ

В статті розглянуто правові аспекти використання електронного підпису під час укладання договорів і звітів. Проаналізовано такі проблемні питання, як захист закритих ключів від пошкодження, відсутність чіткої нормативно-правової бази регулювання системи електронного документообігу та стандартизації процесу накладення й перевірки електронного підпису.

Ключові слова: електронний цифровий підпис, цивільно-правовий договір, цивільно-правові відносини, цифровий простір, електронні послуги, електронний документ.

The article examines the legal aspects of using electronic signatures when concluding contracts and reports. The article analyzes such problematic issues as protecting private keys from damage, the lack of a clear regulatory framework for regulating the electronic document management system, and standardizing the process of applying and verifying an electronic signature.

Keywords: electronic digital signature, civil law contract, civil law relations, digital space, electronic services, electronic document.

Постановка проблеми. В зв'язку з військовим станом туристичний бізнес став працювати онлайн режимі, а це, в свою чергу, зумовлює збільшення кількості договорів і звітів, які укладаються в електронній формі. Можливість їх укладення залежить від ефективного правового регулювання використання електронних підписів. Варто зазначити, що 3 вересня 2015 року прийнято Закон України «Про електронну комерцію», яким установлено порядок учинення електронних правочинів, при цьому визначено види електронних підписів. Закон України «Про електронний цифровий підпис» прийнятий ще 22 травня 2003 року. Ці законодавчі акти не конкретизують механізм використання електронних підписів, містять суперечності. Тому наукові дослідження із цієї проблеми є актуальними.

Мета статті: дослідження актуальних питань правового регулювання щодо використання цифрового підпису й виявлення проблем, що потребують удосконалення інструментів нормативного забезпечення безпроблемного використання цифрового підпису.

Електронний цифровий підпис – це спеціальний електронний ключ, який ідентифікує особу і дозволяє підписувати та завіряти документи через інтернет, користуватися електронними послугами та реєструватися на державних порталах.

Згідно п. 7 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про публічні закупівлі»: електронна система закупівель інформаційно-телекомунікаційна система, яка має комплексну систему захисту інформації з підтвердженою відповідністю згідно із Законом України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах», що забезпечує проведення закупівель, створення, розміщення, оприлюднення, обмін інформацією і документами в електронному вигляді, до складу якої входять вебпортал Уповноваженого органу, авторизовані електронні майданчики, між якими забезпечено автоматичний обмін інформацією та документами [3].

Слід зазначити, що електронний цифровий підпис має таку ж юридичну силу, як і звичайний. Ним можна перевіряти справжність документів і навіть використовувати замість печатки, якщо йдеться про підприємства. За словами фахівців, його неможливо підробити. Він містить не лише інформацію про людину, яка підписала документ, а й реальну дату підписання, а також дозволяє перевірити автентичність документа.

До переваг можна віднести те, що він унеможлиблює внесення несанкціонованих змін до електронного документа, а також є доступним для отримання кожному громадянину.

Перелік документів, необхідних для отримання електронного цифрового підпису юридичною особою, ФОП і фізичними особами, є різними. Для отримання електронного цифрового підпису необхідно звернутися до Акредитованого центру сертифікації ключів. Акредитований центр сертифікації ключів забезпечує дотримання вимог щодо надання послуг електронного цифрового підпису; надає допомогу під час генерування приватних і відкритих ключів на запит і вживає заходів для забезпечення безпеки інформації під час її генерації; використовує надійні засоби електронного цифрового підпису, програмно-технічних засобів, засобів криптографічного захисту інформації відповідно до вимог Департаменту Держспецзв'язку та захисту інформації й Управління юстиції [1].

Сертифікат підписанта, сформований акредитованим центром, чинний не більше ніж два роки. Тобто термін дії кваліфікованого електронного цифрового підпису не перевищує 2 років. Потім необхідно проходити процедуру отримання спочатку.

Також існує спосіб отримати електронний підпис в режимі онлайн за допомогою Bank ID. Така послуга, наприклад, доступна в особистому кабінеті додатку Приват24, що є сервісом надання онлайн послуг Акціонерного товариства комерційного банку «Приватбанк» [2].

Деякі вчені вважають, що центр сертифікації ключів є критичним елементом у системі застосування цифрового підпису. Не-належа організація послуг цифрового підпису або незабезпечення

належного рівня оперативної безпеки, захисту інформації чи збій зазначеного суб'єкта можуть створити умови, які сприятимуть масовому зловживанню під час використання цифрового підпису.

Слід звернути увагу на те, що на державному рівні немає єдиного стандарту якості, яки би гарантував інформаційну безпеку зберігання та передачі даних, що використовуються для електронного підпису.

Отже основним завданням цифрового підпису є це спрощення та прискорення доку- ментообігу між суб'єктами господарювання, органами державної влади та споживачами. Використання цифро- вого підпису сприятливо впливає на функціонування туристичного бізнесу. В першу чергу це скорочення часу при здачі звітності, а також можливість підписання договору з клієнтом або партнерами в режимі онлайн. Але для цього передусім необхідно законодавчо врегулювати систему електронного документообігу, а також розробити стандарти, які дадуть змогу спростити процес накладання й перевірки цифрового підпису.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Азарова А. О., Роїк О. М., Годя К. О. Електронний цифровий підпис як засіб захисту інформації на вітчизняних підприємствах. *Економічний простір*. 2012. № 60. С. 258–263.
2. Дутов М. Правові проблеми електронного документообігу. *Право України*. 2002. № 6. С. 122–124.
3. Про електронні документи та документообіг: Закон України від 22 травня 2003 р. № 851-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text> (дата звернення: 07.11.2021).

Л. М. Свириденко, Р. В. Зігунов, І. С. Зігунова

*Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка*

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНОГО ТУРИЗМУ

У статті розглядається стратегія сталого розвитку регіонального туризму, яка створює баланс між екологічними, соціальними та економічними аспектами. Основна увага приділяється збереженню культурної спадщини, розвитку інфраструктури, залученню всіх зацікавлених сторін. Наголошується на важливості ефективної співпраці та моніторингу, що дозволяє адаптувати стратегію до мінливих умов і забезпечує збереження ресурсів для майбутніх поколінь.

Ключові слова: *сталий розвиток, стратегія, екологічні аспекти туризму, культурна спадщина, регіональний розвиток, регіональний туризм.*